

ה א ק ד מ י ה ל ל ש ו נ ה ע ב ר י ת

מרדכי מישור

נוספות ל"איגרת עברית"

לשוננו נג (התש"ן), 215-264

לעמ' 216 - בדבר תאריך האיגרת ראה עכשיו: י' נוה, על חרס וגומא, ירושלים תשנ"ב, עמ' 59. אנו מחכים לתגלית שתכריע באיזה פרק זמן שימשו החרובים. לעמ' 237: עד שאני באתי - בעיון מחודש, ובעיקר בעקבות שיחה עם י' ברזילאר, נראה לי עכשיו שהמובאה מן הבבלי אינה מקבילה כל כך, ובסוף הדיון על הצירוף עד ש + עבר ראוי להוסיף: וצ"ע.

לעמ' 239: על המונח "אמנה" ראה עכשיו: ב' ליפשיץ, אסמכתא - חיוב וקניין במשפט העברי, ירושלים תשמ"ח, עמ' 162 ואילך, ובמיוחד 165 ושם הערה 202.

לעמ' 250: עבדך ועפרך - פרופ' פרידמן הפנה את תשומת לבי לאיגרת משנת תתק"ץ (1229/30 לסה"ג) הפותחת בנוסחה: "צעיר עבדיו א[...]". המתאבק ב[עפר רגליו] "מ"ע פרידמן, ריבוי נשים בישראל, ירושלים תשמ"ו, עמ' 327. בינתיים עמדתי על הנוסחה "עפר אני ואפר תחת כפות רגליכם" באיגרת הנספחת ל'ספר דינים' (משאת בנימין) לבנימין הלנהוונדי הקראי, מאמצע המאה התשיעית (אהרן בן יוסף, מבחר ישרים, גוזלווא תקצ"ד, דף ו ע"ג). על הגלגולים המאוחרים של נוסחאות מעין אלו ראה י' רצהבי, "לשונות עבריים באיגרותיהם של בני תימן", לשוננו לעם כה (תשל"ד), עמ' 217.

יואל אליצור

עוד על חוליה וחליה

במאמרי "חוליית הבור - לשון ומציאות חיים" (לשוננו נה, תשנ"א, עמ' 55-73) הבאתי מעדי נוסח שונים של לשון חז"ל (בייחוד מהענף הבבלי) את הצורה חליה בצד חוליה, וטענתי, משיקולים אטימולוגיים, לקדמותה של גרסה זו חסרת הוי"ו.

לאחר פרסום המאמר שמתי לב למקור אחר שחשיבותו לדיון זה מכרעת. מדובר במגילת הנחושת מקומראן, הכתובה כידוע בלשון חכמים ובכתיב מלא למדי. במגילת הנחושת עמ' I שורות 6-8 נכתב: "כבור הגדול שבחצר הפרסטלין בירך קרקעו סתום כחליא נגד הפתח העליון" (M. Baillet, J. T. Milik, R. De Vaux, *Les petites Grottes de Qumrân*, DJD III, Oxford 1982, עמ' 284).

אני מוצא למועיל להביא נתון זה לידיעת קוראי לשוננו.

לְשׁוֹנֵנוּ

כתב-עת לחקר הלשון העברית והתחומים הסמוכים לה

כרך חמישים ושישה, חוברת ראשונה
תשרי התשנ"ב

ירושלים
הוצאת האקדמיה ללשון העברית